

8 Ocak 2026 ÖSYM Duyurusuna Göre

2026

ULTRA SERİSİ

MEB-AGS

Milli Eğitim Bakanlığı-Akademi Giriş Sınavı

EĞİTİM BİLİMLERİ VE TÜRK MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİ

Konu Anlatımlı

Aktivasyon Kodu Burada!

Bu kitabı alan adaylara

**DİJİTAL EĞİTİM
PLATFORMU HEDİYE!**

1001 Çözümlü Soru
5 Çözümlü
Deneme Sınavı

Dijital eğitim platformu
için karekodu okutunuz

AGS

Akademi Giriş Sınavı
Eğitim Bilimleri ve Türk Millî
Eğitim Sistemi
KONU ANLATIMLI

YAZAR
 Komisyon

©

Bütün hakları Data Yayınlarına aittir.
 Yayıncının izni olmaksızın, kitabın tümünün
 veya bir kısmının elektronik, mekanik yollarla
 ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve
 dağıtımı yapılamaz.
 Kitabın bilimsel sorumluluğu yazarlara aittir.

BU KİTAP T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞININ BANDROLÜ İLE
SATILMAKTADIR.

Sertifika No

40447

SAYFA TASARIMI

Data Dizgi Ekibi

KAPAK TASARIMI

Data Grafik Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital Matbaacılık

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok.
 Matbaacılar Sitesi Mat-Sit İş Merkezi No:2/20
 Yenimahalle / ANKARA
 Tel: 0 312 384 29 95 – 0 505 925 57 81
 datayayinlari@gmail.com

ÖN SÖZ

“Bu kitap, Milli Eğitim Bakanlığı Akademi Giriş Sınavı’nın içeriğinde yer alan;

- Eğitim Bilimleri
- Türk Millî Eğitim Sistemi

dersleri için konu kapsamaları titizlikle incelenerek hazırlanmıştır. Kitabımızın içeriğinde bu derslerle ilgili sınav sistemine uygun konular ve sorular yer almaktadır. Hedefimiz, bilgi ve becerilerinizi geliştirirken AGS’ye hazırlık sürecinizi kolaylaştırmaktır. Kitabımızın başarı yolculuğunuzda size rehberlik etmesini diler, emeklerinizin karşılığını almanızı temenni ederiz.”

DATA YAYINLARI

KİTABA İLİŞKİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİNİZ İÇİN

datayayinlari@gmail.com adresine e-posta ile veya

0542 262 03 37 WhatsApp iletişim numaramız

üzerinden iletebilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1 EĞİTİMİN TARİHİ TEMELLERİ	5
BÖLÜM 2 EĞİTİMİN FELSEFİ TEMELLERİ	30
BÖLÜM 3 EĞİTİMİN TOPLUMSAL TEMELLERİ	50
BÖLÜM 4 EĞİTİMİN EKONOMİK TEMELLERİ	70
BÖLÜM 5 EĞİTİMİN POLİTİK TEMELLERİ	86
BÖLÜM 6 ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	104
BÖLÜM 7 SINIF YÖNETİMİ	150
BÖLÜM 8 PROGRAM OKURYAZARLIĞI	170
BÖLÜM 9 EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	209
BÖLÜM 10 ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ	250
BÖLÜM 11 GELİŞİM PSİKOLOJİSİ	291
BÖLÜM 12 REHBERLİK	332
BÖLÜM 13 EĞİTİM VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ	371
BÖLÜM 14 TÜRK MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİNİN GENEL YAPISI	393
BÖLÜM 15 TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ	426

EĞİTİMİN TARİHİ TEMELLERİ

1. BÖLÜM

EĞİTİMİN TARİHİ TEMELLERİ

İnsanoğlunun varoluşundan beri uygarlık seviyesi ne olursa olsun, her toplumda bir eğitim sürecinden söz etmek olanaklıdır. Bu nedenle eğitim insanlık tarihi kadar eskidir. Başlangıçta planlı olmayan, daha çok aile ve çevrede etkileşim yoluyla gerçekleşen bu süreç zamanla kurumsallaşmaya başlamıştır.

Eğitimin kurumsallaşması, uzun yıllar almıştır. Eğitimin çağdaş anlamda bilimselleşmesi ise özellikle 20. yüzyılın başlarında gerçekleşmeye başlamıştır. Günümüzde eğitim alanı kurumsallaşma ve bireyselleşmede hızlı yol almaya devam etmektedir.

Kitabımızın bu bölümünde eğitimin, tarihsel süreci ve temelleri üzerinde durulmuştur.

EĞİTİM VE TARİH

Eğitim, insanlığın varoluşundan bu yana süregelen bir toplumsal olgudur. İlk zamanlarda örgün bir yapıya sahip olmayan eğitim, bireylerin çevresinden edindikleri bilgilerle şekillenmiş ve zamanla kurumsallaşarak günümüzdeki modern yapısına kavuşmuştur. Çağdaş eğitim ise 20. yüzyılın başlarından itibaren gelişmeye başlamıştır.

Eğitim, bireylerin psikolojik, sosyal ve toplumsal varlıklarını sürdürebilmeleri için temel bir araçtır. Ayrıca, insanlığın yarattığı kültürel değerlerin gelecek nesillere etkin bir şekilde aktarılmasını sağlar. Tarih ise insanın geçmişteki davranış ve çabalarını anlamak için yaptığı bir bilimsel uğraştır. Tarihi, sosyal gerçeğin ve toplumun kesintisiz oluşumunu inceleyen bir bilim dalı olarak tanımlamak mümkündür.

Tarihin Eğitimdeki Rolü

Tarih biliminin eğitimdeki işlevleri şunlardır:

- **Toplumsal gerçeği anlamak:** Tarih, bireylere geçmişten bugüne uzanan bir süreklilik içinde yaşadığımızı ve toplumsal değişimlerin nedenlerini kavrama yetisi kazandırır.
- **Tarihsel bilinç kazanma:** Bireyler, tarihin değişim süreçlerini bilimsel bir anlayışla öğrenerek toplumsal ve doğal çevreyi insanlık yararına değiştirme bilincine sahip olur.

- **Ulusal ve evrensel değerleri anlamak:** Tarih, bireylere ulusal kimlik bilinci kazandırdığı gibi insanlığın evrensel değerlerini benimsemelerini de sağlar.
- **Eleştirel ve analitik düşünme becerisi geliştirme:** Tarihsel süreçleri öğrenen birey, eleştirel ve analitik düşünme becerilerini geliştirerek olayları nesnel bir şekilde değerlendirme yeteneği kazanır.

Eğitim Tarihinin Önemi

Eğitim tarihi, eğitimsel geleneğin köklerini inceleyen, geçmişteki toplumsal ortamın koşullarını değerlendirerek bu birikimi günümüze aktarmaya çalışan bir bilim dalıdır. Geçmişte eğitim, öğretim ve öğrenme konularında neler yapıldığını, kullanılan yöntem ve tekniklerin hangi nedenlerle geliştiğini analiz ederek şu katkılarda bulunur:

- **Geçmiş ve bugünü anlama:** Eğitim tarihi, eğitimin tarihsel gelişimini kavramamızı ve günümüz eğitim sorunlarını daha iyi değerlendirmemizi sağlar.
- **Yanılıglardan ders çıkarma:** Geçmişte yapılan hataların tekrarlanmaması için veriler sunar.
- **Eğitimin kültürel birikimini inceleme:** Eğitim tarihinin sağladığı bilgiler, hangi kültürel birikimlerin devam ettirilmesi gerektiğine dair kararlar almayı kolaylaştırır.
- **Günümüz eğitime rehberlik etme:** Eğitim tarihi, öğretmenlerin ve eğitimcilerin günümüz eğitim uygulamalarını daha iyi değerlendirmelerine ve atılımları bilimsel bir şekilde yorumlamalarına yardımcı olur.

Örnek Soru

Bir öğretmen, öğrencilerinden bir tarihsel olayı neden-sonuç ilişkisiyle analiz etmelerini, toplumsal değişimleri değerlendirmelerini ve ulusal kimlik ile evrensel değerler üzerindeki etkilerini tartışmalarını istemiştir.

Bu çalışmanın amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarihsel olayları ezberleme
- B) Ulusal tarih bilincini geliştirme
- C) Tarihsel bilinç kazandırma
- D) Eğitim politikalarını oluşturma
- E) Teknolojik gelişmeleri takip etme

Cevap C

TEST
2

EĞİTİMİN TARİHİ
TEMELLERİ

1. Aşağıdakilerden hangisi Mısır uygarlığının temel eğitim özellikleri arasında yer almaz?

- A) Eğitim, hem dinî hem de pratik yönleriyle şekillenmiştir.
- B) Öğretim faaliyetleri genellikle yazı ve yönetim becerileri üzerine yoğunlaşmıştır.
- C) Eğitim genellikle tapınaklarda ve kraliyet saraylarında verilmiştir.
- D) Tapınaklarda sadece dini eğitim verilmektedir.
- E) Eğitim sistemi daha çok yönetim, yazı, matematik, astronomi, mühendislik ve hukuk gibi alanlara odaklıdır.

2. Hiyeroglif yazısı, Mısır eğitiminde önemli bir yer tutuyordu. Okuma yazma eğitimi, özellikle yönetici sınıf için oldukça önemliydi. Eğitimde hiyeroglif yazısının öğrenilmesi için yıllarca süren bir eğitim süreci gerekiyordu.

Mısır'da eğitim gören öğrenciler özellikle;

- I. yazılı belgeler,
- II. felsefi metinler,
- III. hukuki yazılar

hangileri üzerinde çalışmışlardır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3. İslam tarihinde özellikle 870-1051 tarihleri arasında Farabi, İbni Sina, Bîruni gibi Türk düşünürlerinin yanında Arap ve İran düşünürleri; İlk Çağ Ege Uygarlığı filozoflarının eserlerini incelemiş ve Arapçaya çevirerek hurafelerden, dini kaygılardan sıyrılmış, gerçekçi bir dünya görüşünü ortaya koymuştur.

İslam tarihindeki bu gelişmelerden çıkarılabilecek genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) IX ve XI. yüzyıllar arasında İslam devletinde Rönesans yaşanmıştır.
- B) Akılcı ve gerçekçi fikirler IX. yüzyıldan itibaren ortaya çıkmıştır.
- C) İlk tercüme Araplar yapmıştır.
- D) İslam tarihinde bilimin gelişmesi Türklerin çabasıyla başlamıştır.
- E) Doğu kültürü XI. yüzyılda Batı kültüründen ileridir.

4. İsfahan, Nişabur, Rey, Merv, Hemedân ve Kazvin astronomi, tıp, matematik, kelam ve tasavvuf alanında gelişme göstermiştir. İsfahân Rasathanesi bilimsel çalışmaların başında gelmektedir.

Yukarıdaki paragrafta hakkında bilgi verilen Orta Çağ medeniyet havzası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Suriye
- B) Hicaz
- C) Endülüs
- D) İran-Horasan
- E) Bağdat

5. Abbasiler Dönemi'nde Bağdat şehri bir bilim ve kültür merkezi hâline geldi. Çok sayıda eser Yunanca ve Latince'den Süryaniceye, Farsçaya ve Arapçaya çevrildi.

Arapçaya çevrilen eski Yunan metnlerinin daha sonra Latinceye çevrilmesinin aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenebilir?

- A) Avrupa'da bilimin canlanmasına
- B) İslamiyet'in Avrupa'da yayılmasına
- C) Batılıların Arapça öğrenmesine
- D) Arapçanın bir bilim dili olmasına
- E) Doğu kültürünün, batı kültürünü etkisine almasına

EĞİTİMİN FELSEFİ TEMELLERİ

2. BÖLÜM

EĞİTİMİN FELSEFİ TEMELLERİ

Geçmişten günümüze sürüp gelen ve ünlü düşünürlerin görüşleriyle bütünleştirilmiş felsefi kuram ya da düşünce sisteminden oluşan felsefenin eğitim bilimiyle olan ilişkisinden eğitim felsefesi alanı doğmuştur. Eğitim felsefesi, eğitim düşüncesi sonucunda ortaya çıkan tüm sorunların felsefi bir biçimde ele alınması, incelenmesi, değerlendirilmesi, eleştirilmesi ve irdelenmesidir. Bu da eğitimi, her yönden daha da aydınlatma, yönlendirme ve belirginleştirme anlamına gelir. Eğitim felsefesi; eğitim amaçlarının belirlenmesinde, bireye ve topluma uygun olup olmadığının denetlenmesinde, eğitim uygulamalarının niteliğini ortaya koymada etkin rol oynamaktadır. Bu yönüyle eğitim felsefesi, eğitime bütüncül ve tutarlı bir bakış açısı oluşturma çabası içindedir.

Bu bölümde eğitimin felsefi temelleri ve kavramları üzerinde durulacaktır.

Felsefenin Anlamı

Felsefe sözcüğünün kökü Yunanca olup, philosophia teriminden gelmektedir. "Philla" sevgi, seven, "sophia" ise hikmet, bilgi, bilgelik anlamındadır. Bu terim, bilgelik sevgisi ya da hikmet arayışı anlamını taşır ve belirli bir entelektüel faaliyet ve disipline verilen isimdir.

Felsefe ile ilgili kesin bir tanım mümkün değildir. Ancak bununla birlikte;

A. Weber'e göre; felsefe, tabiat hakkında toplu bir görüşün araştırılması, genel bir açıklama denemesidir.

Aristoteles'e göre; düzenli kâinat karşısında insanın saygılı şaşkınlığıdır.

Felsefe; evreni, insanı ve değerleri anlamak amacıyla sürdürülen en geniş araştırma; birleştirici, bütüncü bir açıklama gayesidir. İnsanın niteliğini, yaşadığımız dünyanın yapı ve işleyişini anlama çabasıdır. Felsefe; gerçeği bulma ve öğretme yolunda bitmeyen bir derinleşmedir.

Felsefenin farklı tanımlarının olmasının sebepleri arasında ilgilendiği konuların çeşitli olması, tarihsel süreç içerisinde farklı işlev ve amaçlar yüklenmesi, metafizik konularla ilgilenmesi gösterilebilir.

Felsefenin sorunlara yaklaşımı genel bir görünüm arz etmektedir. Bunun için felsefe genel yapısının gereği olarak tarih, ekonomi, eğitim, sosyoloji, politika, sanat ve benzeri disiplinlerle etkileşim içinde bulunmak durumundadır. Bunun gereği olarak eğitimde amaç ve hedefleri tespit etmek durumunda olan eğitim teorisyenleri ve uygulayıcılar toplumun felsefi anlayışı hakkında bilgi sahibi olurlarsa, sorunlara daha gerçekçi bir açıdan yaklaşmış olurlar.

Örnek Soru

Aşağıdaki ifadelerden hangisi felsefenin tanımı veya özellikleri itibarıyla doğru bir bilgi değildir?

- A) Felsefe, evreni, insanı ve değerleri anlamak amacıyla yapılan bir araştırmadır.
- B) Felsefenin farklı tanımlarının olması, ilgilendiği konuların çeşitliliğinden kaynaklanır.
- C) Felsefe, yalnızca metafizik konularla ilgilenen bir disiplin olarak tanımlanabilir.
- D) Felsefe, tarih, ekonomi, eğitim, sanat gibi disiplinlerle etkileşim içindedir.
- E) Aristoteles'e göre felsefe, düzenli bir kâinat karşısında insanın saygılı şaşkınlığıdır.

Cevap C

Felsefenin İlgili Alanları

Felsefenin ilgi alanları konusunda ortak bir görüş olmamakla birlikte genel olarak dörde ayrılmıştır.

Başlangıçta felsefe ile bilim iç içeydi. Filozoflar ile bilim insanı aynı kişiydi. Hatta Batı felsefesinde ilk filozof Thales, "Evrenin ana maddesi nedir?" sorusuna "Su." yanıtını veren filozoftur. Aynı zamanda evrendeki doğal değişmelerle ilgili olarak "güneş tutulmasını" önceden haber verirken de bir astronomdur. Yine Platon, evrenin "idealar" ve "görüşler" diye ikiye ayrıldığını belirtirken filozof, ama Akademia'sına hitaben geometri bil-meyen içeri girmesin! derken de bilim insanıdır.

Felsefenin Uğraş Alanları

Varlık Öğretisi

Bilgi Öğretisi

Değerler Öğretisi

Mantık

EĞİTİMİN TOPLUMSAL TEMELLERİ

3. BÖLÜM

EĞİTİMİN TOPLUMSAL TEMELLERİ

Eğitim, birey ile toplum etkileşiminin bir ürünüdür. Yani bireysiz toplum; toplumsuz eğitim olmayacağı bir gerçektir. Eğitim her şeyden önce bireyin gelişimini amaç edinir ve belirli bir çevrede gerçekleşir. Bu çevre; aile, okul, ülke, tüm evren biçiminde geniş ve çok boyutludur. Eğitimin çok boyutluluk ve karmaşıklık göstermesinin özünde hem davranış değiştirme süreci hem de toplumsal, açık bir sistem olması biçiminde iki temel neden vardır.

Toplumsal yaşayışımız, dolayısıyla toplumsal davranışlarımız üzerinde eğitimin büyük bir etkisi olduğundan insan davranışlarını değiştirmeyi amaçlayan eğitim ile insan davranışlarının neden ve sonuçlarını bilimsel yöntemlerle araştıran sosyoloji arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır.

Bu bölümde eğitimin sosyal temelleri ve kavramları üzerinde durulacaktır.

EĞİTİM

Eğitim toplumun içinde yaşam boyu süren bir süreçtir. Bu tanım dışında;

- **Mill'e göre** eğitim; bireyin kendisi ve başkaları için mutluluk aracıdır.
- **Kant'a göre** eğitim; insanın mükemmelleşmesidir.
- **Spencer'a göre** eğitim; iyi yaşama olanakları sağlayan etkinliklerin tümüdür.
- **Durkheim'e göre** eğitim; fiziksel ve toplumsal çevrenin insan üzerinde meydana getirdiği etkilerdir. Durkheim'in eğitim tanımı, eğitime toplumsal bir nitelik kazandırmış, bu tanımla eğitimin toplumsal yönlerine dikkat edilerek eğitim ile sosyoloji arasında ilişki kurulmuştur.

SOSYOLOJİ

Sosyoloji; toplumsal grupları, örgütlenmeleri, kurumları, bireylerin toplumsal ilişkilerini, toplumsal normları, değerleri ve kültürleri bilimsel yöntem ve araştırma teknikleri kullanarak inceleyen ve bilimsel sonuçlara ulaşan bir sosyal bilimdir.

Çağdaş toplumlarda eğitimin açık ve gizil olmak üzere iki tür işlevi vardır.

Eğitimin Açık İşlevi

- ✓ Kültürel mirası yeni kuşaklara aktarmak,
- ✓ Bireyin meslek sahibi olmasını sağlamak,
- ✓ Bireylere akılcı düşünmenin yollarını öğretmek,
- ✓ Bilimin gelişmesine katkı sağlamak,
- ✓ Bireylerin doğal ve toplumsal çevreyi bilimsel ilkelere doğrultusunda değerlendirmelerini olanaklı kılmaktır.

Eğitimin Gizil İşlevi

- ✓ Bireylere yeni ve daha üst düzey statü kazandırmak,
- ✓ Kötü alışkanlıkların önlenmesinde bireylere yardımcı olmak,
- ✓ Uygun iş ve eş olanakları sağlamaktır.

Eğitimin bu açık ve gizli işlevleri incelendiğinde eğitim ile toplumun birlikteliği açıkça görülmektedir.

Örnek Soru

Fikret, üniversite eğitimi sırasında hem mühendislik becerilerini öğrenmiş hem de farklı çevrelerden insanlarla tanışarak sosyal ilişkilerini geliştirmiştir. Ayrıca, katıldığı sosyal projeler sayesinde etik değerlere daha çok önem vermeye başlamıştır.

Fikret'in bu kazanımları, eğitimin hangi işlevi ile daha çok ilişkilidir?

- A) Bireylere doğrudan meslek kazandırmak
- B) Bilimsel düşünceyi yaygınlaştırmak
- C) Kültürel mirası aktarmak
- D) Sosyal uyum ve etik değerlerin aktarımı
- E) Akılcı düşünme yollarını öğretmek

Cevap D

EĞİTİM SOSYOLOJİSİ

Eğitim sosyolojisi, toplum ile toplumun sosyal kurumlarından biri olan eğitim arasındaki ilişkileri ve etkileşimleri inceleyen bilim dalıdır.

Eğitim sosyolojisi, eğitimin toplumsal yapı üzerindeki etkilerini ve toplumsal yapının eğitimi nasıl şekillendirdiğini araştırır. Bu bilim dalı, sosyolojinin genel yöntemlerini kullanarak eğitimin toplumsal eşitsizlikler, sosyal tabakalaşma, fırsat eşitliği, kültürel aktarım ve sosyal değişme üzerindeki etkilerini inceler.

EĞİTİMİN EKONOMİK TEMELLERİ

4. BÖLÜM

EĞİTİMİN EKONOMİK TEMELLERİ

Günümüzde eğitim ve ekonomi toplumun gelişmişlik düzeyini belirleyen iki temel faktördür. Bu iki toplumsal kurumun ortak özelliği toplumun ihtiyaç duyduğu insan gücünün yetiştirilmesi sürecinin sorumluluğunu üstlenmesidir. Ayrıca bu iki toplumsal kurum, bilgi toplumunda toplumsal gelişme sürecini gerçekleştiren nüfus yoğunluğu, istihdam durumu, yatırım miktarı gibi makro değişkenleri de etkilemektedir.

Hem eğitim hem de ekonomi birbirini etkileyen iki toplumsal kurumdur. Ekonominin avcılık ve toplayıcılığa dayandığı ilkel, göçebe toplumlarda insanlar doğal çevredeki sebze ve meyveleri toplayarak, vahşi hayvanları avlayarak beslenme ihtiyaçlarını karşılamışlardır. Hayvanları ve bitkileri tanımak, ne zaman nerede yetiştiklerini, zehirli olup olmadığını bilmek zorundaydılar.

Toplumsal evrimin ikinci aşaması olan ekonominin tarıma dayalı olduğu ilk yerleşik toplumlarda ekonomik hayat eğitim üzerinde etkili olmuştur. 18. yüzyılda buhar makinesinin icadı ve bunun üretimde kullanılmasıyla toplumsal evrimin bir sonraki aşaması olan sanayi toplumu aşamasına geçilmiştir. Kişilerin gereksinimi ve ekonomik yapıdaki değişmelerden eğitim direkt etkilenmiştir. Kısaca söylemek gerekirse toplumsal evrimin her aşamasında ekonomi eğitimi etkilemiş, eğitimin amaçları ve içeriği üzerinde belirleyici bir rol oynamıştır. Eğitim, yetiştireceği insana kazandıracığı nitelikleri belirlerken ekonominin istek ve beklentilerini göz önünde bulundurmıştır.

Ekonomi

Ekonomi hem bir faaliyet hem de bir bilim olarak farklı biçimlerde tanımlanmıştır. Ekonomi; insanların yaşayabilmek için üretme, ürettiklerini bölüşme biçimlerinin ve bu faaliyetlerden doğan ilişkilerin bütünüdür. Başaran'a göre ekonomi; gelir ile gideri, üretim ile tüketimi, sarsıntılara meydan vermeyecek biçimde düzenli tutma ya da gereksinimlerin sınırlı olanaklarla en verimli bir sıraya göre karşılanmasıdır. Fidan ve Erden'e göre ise ekonomi, tükenbilir kaynakların insanların ihtiyaçlarını karşılamak için en etkin bir şekilde kullanılması, bu kaynakların artırılması ve üretilen mal ve hizmetlerin bölüşümü ile ilgili konularla uğraşan bir bilim dalıdır. Akyüz ise ekonomiyi, mal ve hizmet üretiminin bölü-

şülmesi sonucunda ulaşılan toplumsal tatmini en üst düzeyde gerçekleşmesinin toplumsal kanunlarını sap-tamaya çalışan bir bilim olarak tanımlamıştır.

Örnek Soru

Bir çiftçi ailesi, ellerindeki sınırlı miktarda arazi ve su kaynağını en verimli şekilde kullanarak hem kendi ihtiyaçlarını karşılamak hem de ürettikleri ürünlerden gelir elde etmek istemektedir.

Ailenin sahip olduğu kaynaklarla bu ihtiyaçları dengeli bir şekilde karşılamaya çalışması, hangi ekonomik kavramın bir örneğidir?

- A) Ekonomik sarsıntıların önlenmesi
- B) Mal ve hizmetlerin bölüşümü
- C) Tükenbilir kaynakların etkin kullanımı
- D) Gelir ve gider dengesinin korunması
- E) Sosyal tatminin sağlanması

Cevap C

Ekonomiyle İlgili Temel Kavramlar

Ekonomi biliminde kullanılan kavramların çoğu günlük konuşma dilinde kullanılmaktadır. Ancak ekonomi biliminde kullanılan kavramların anlamları bazen günlük konuşma dilindeki anlamlarından farklı olduğundan yanlışya düşülmesi mümkündür. Bu nedenle temel bazı ekonomik terim ve kavramların başlangıçta öğrenilmesi, izleyen konuların anlaşılmasında, tartışmalara katılmada ve yapılan çeşitli analizlerin algılanmasında kolaylıklar sağlar. Bu temel kavramlardan bazıları şunlardır:

- İhtiyaç
- Mal ve Hizmetler
- Fayda
- Değer
- Üretim
- Tüketim
- Emek
- Sermaye

İhtiyaç (Gereksinim): Karşılandığı zaman insanlara haz ve zevk veren, karşılanmadığı zaman ise acı ve üzüntü duyulan duygulara ihtiyaç denir. İhtiyacın kaynağı ya da ortaya çıkış nedeni insanoğlunun hem hayatını devam ettirmek zorunda olması, hem de hayat standardını yükseltmek düşüncesidir.

EĞİTİMİN POLİTİK TEMELLERİ

5. BÖLÜM

EĞİTİMİN POLİTİK TEMELLERİ

Politika, devlet işlerini belirli bir düzen içerisinde yürütme sanatı, yöntem ve siyaset olarak tanımlanabilir. Aynı zamanda, belirli amaçlara ulaşmak için izlenecek yolları ifade eder. Politikalar, bir konuda alınan kararlar ve uygulamalara rehberlik eden planlar olarak kabul edilir. Politika oluşturma süreci, bir konuyla ilgili önceliklerin ve alternatiflerin belirlenmesini, ardından bu seçenekler arasından bir tercihin yapılmasını içerir. Ele alınan politika konusu parasal, idari veya başka bir alana yönelik olabilir.

Çeşitli işleri bir arada, ortak değerler doğrultusunda ve belirli hedeflere ulaşacak şekilde düzenleme, yönlendirme ve yönetme ihtiyacı, politik sistemlerin oluşmasına neden olmuştur. İnsanların huzurlu ve mutlu bir yaşam sürmesi ise her politik sistemin temel amacını oluşturur.

Politik sistem, toplumların ortak amaçlarını belirlemek ve bu amaçları gerçekleştirmek için oluşturduğu bir örgütler dizisidir. Bu örgütler, birbiriyle bağlantılı bir bütünlük içinde faaliyet gösterir. Politik sistemler, toplum üyelerinden gelen istek ve destekler (girdiler) ile bu isteklerin işlenmesi sonucu ortaya çıkan politik kararlar ve uygulamalar (çıkıtlar) yoluyla sürekli olarak işlevini sürdürür.

Eğitim ile politika arasında sıkı ve çift yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Bu ilişkinin bir yönü, politik sistemlerin eğitim sistemlerini şekillendirme gücü ve imkanı ile ilgilidir. Politik sistemler, eğitim politikalarını belirleyerek, bireylerin toplumsal, kültürel ve ekonomik gereksinimlerini karşılayacak bir eğitim yapısı oluşturur. Diğer yönü ise, politik sistemleri kuran, sürdüren ve uygulayan bireylerin, eğitim kurumları aracılığıyla yetiştirilmesiyle ilgilidir. Eğitim, bireyleri sadece mesleki becerilerle değil, aynı zamanda politik bilinç ve toplumsal sorumluluk duygusuyla donatır.

Eğitim ile politika arasındaki bu çift yönlü ilişki, iki temel kavramla açıklanabilir: eğitim politikası ve eğitimin politik işlevleri. Eğitim politikası, politik sistemlerin eğitim üzerindeki etkisini ifade ederken, eğitimin politik işlevleri, eğitim yoluyla politik sistemlerin sürdürülebilirliğine ve dönüşümüne yapılan katkıyı ifade eder.

Kitabın bu bölümünde eğitimin politik temelleri ve kavramları üzerinde durulacaktır.

EĞİTİM BİLİMİ VE POLİTİKA İLİŞKİSİ

Eğitim, bireylerin davranışlarını, değerlerini ve dünya görüşlerini şekillendiren kasıtlı bir kültürleme süreci olarak tanımlanabilir. Bu süreç, bireylerin toplumdaki rollerine uygun şekilde gelişmelerini amaçlarken, kasıtlı kültürleme ifadesi, toplumun politik yapısına ve ideolojisine göre farklı anlamlar kazanabilir. Demokratik toplumlarda eğitim, özgürlük, eşitlik ve adalet gibi temel değerlerin kazandırılması amacını güderken, otoriter rejimlerde eğitim, ideolojik manipülasyon ve sisteme itaat sağlama aracı olabilir. Bu nedenle eğitim, içinde bulunduğu toplumsal ve politik bağlama göre farklı işlevler ve anlamlar taşır. Eğitim bilimleri, bireylerin davranışlarını anlamayı ve şekillendirmeyi amaçlarken, politika da toplumsal düzeni ve kurumları şekillendirir. Eğitim ve politika arasındaki etkileşim, toplumların gelişiminde büyük bir rol oynar ve bu ilişki, bireyler ve toplum üzerinde derin etkiler yaratır.

Politika, devlet işlerini düzenleme ve yürütme sanatı olarak tanımlanırken, eğitimin temel işlevlerini de şekillendirir. Eğitim ve politika arasındaki etkileşim, demokratik toplumlarda olumlu sonuçlar doğurabilirken, otoriter rejimlerde farklı sorunlara yol açabilir. Demokratik toplumlarda eğitim, bireylerin hak ve özgürlüklerini gerçekleştirmelerine, demokratik değerleri benimsemelerine ve toplumsal katılımlarını artırmalarına yardımcı bir araç olarak görülür. Eğitim, demokratik süreçlerin desteklenmesiyle bireylerin özgürce düşünme, karar verme ve katılım sağlama becerilerini geliştirmelerine olanak tanır. Bu süreç, eğitimin bir hak olarak tanımlanması ve bireyler tarafından talep edilmesiyle mümkün hale gelir. Öte yandan, otoriter rejimlerde eğitim, bireylerin özgürleşmesi yerine, ideolojik bir araç olarak kullanılabilir. Bu tür toplumlarda eğitim, mevcut politik ideolojiyi korumak ve bireyleri bu sisteme entegre etmek amacı taşır. Eğitim, otoriter rejimlerde bireylerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek yerine, itaatkâr olmalarını sağlamak için kullanılabilir.

Eğitim bilimi ile politika arasındaki ilişki, somut bir örnek olarak okulların işleviyle görülebilir. Okullar, yalnızca bilgi aktarımını değil, aynı zamanda toplumsal değerlerin, politik ideolojilerin ve kültürel normların bireylere kazandırıldığı kurumlardır. Bu bağlamda, okullar toplumsal bir işlev görür ve politik sistemleri, toplumun eğitim yapısını ve ideolojisini yansıtan bir yapı olarak işlevini sürdürür. Demokratik toplumlarda okullar, bireylerin eleştirel düşünme becerilerini gelişt-

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

6. BÖLÜM

ÖĞRETİM İLKELERİ

- İlke; amaca ulaştırmada doğruluğu kanıtlanmış, şüpheden arındırılmış öncül, düşünce ve yol gösterici fikirlerdir.
- Öğretim ilkeleri eğitim durumlarının planlanmasında, uygulanmasında, değerlendirilmesinde öğretmene rehberlik eder.
- Öğretim ilkeleri öğrencinin yaşına, bilişsel olgunlaşma düzeyine, dersin yapısına göre değişmez niteliktedir. Öğrencinin yaşına, hazırbulunuşluğuna dersin yapısına göre değişiklik gösteren unsurlar; öğretim stratejisi, öğretim yöntem ve teknikleridir.

1. HEDEFE GÖRELİK

- Eğitim durumları öncelikle işe koşulduğu hedeflere hizmet edici, belli davranışları geliştirici nitelikte olmalıdır.
- Seçilen strateji, yöntem, teknikler bizi seçtiğimiz hedeflere götürecektir nitelikte olmalıdır.

Not

Programın en önemli ögesi hedefler olduğu için öğretim sürecindeki herşeyde ilk dikkate alınması gereken hedeflerdir.

2. DÜZEYE UYGUNLUK (ÖĞRENCİYE - ÇOCUĞA GÖRELİK)

- Öğretim sırasında öğrencinin ilgi ve isteklerinin, psikolojik ve fizyolojik özelliklerinin göz önünde bulundurulmasıdır.
- Öğrenciye görelilik ilkesi öğretim etkinlikleri düzenlenirken; öğrencinin yaşının, öğrencinin olgunlaşma düzeyinin, öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarının, öğrencinin hazırbulunuşluğunun dikkate alınarak planlanmasını ifade eder.

Örnek

Orta okul ve lisede işlenen konuların farklı olması öğrenciye görelilik ilkesinin gereğidir.

Not

Düzeye uygunluk ilkesinin sınıf içinde etkili biçimde uygulanması için öncelikle öğrencilerin hazırbulunuşluk durumu dikkate alınmalıdır.

3. ETKİN KATILIM (AKTİVİTE - AKTİFLİK)

- Öğrencinin birçok duyu organıyla öğrenme sürecine katılmasıdır. Böylece öğrenmeler daha kalıcı hale gelir.
- Yapararak ve yaşayarak öğrenme etkili ve kalıcı olur.

Örnek

Öğrenciler okuduklarının %10, işittiklerinin %20, gördüklerinin %30, gördükleri ve işittiklerinin %50, söylediklerinin %70, yapıp söylediklerinin %90'ını akılda tutmuşlardır.

4. YAŞAMA YAKINLIK (HAYATİLİK)

- Öğretim sürecinde bireyin gereksinim duyacağı yararlı ve kullanılabilir bilgilerin öğretilmesidir.
- Okul ortamı öğrenciye yaşam gerçeklerine uzak olmayan bir yaşantı sunmalıdır.

Örnek

İlkokuldaki öğrencilere matematik dersinde öğrenilen dört işlemlerini marketten alışverişte kullanabilmelerine yönelik örnek verilebilir.

5. BİLİNENDEN BİLİNMEYENE

- Daha önce bilinenlerden hareketle yeni bilgilerin öğretilmesidir.
- Yeni öğrenilen bilgiler eskilerle karşılaştırılıp ilişkilendirilince öğrenmeler kalıcılığını korumaktadır.

Örnek

Matematik dersinde çarpma işlemi öğretilirken öğrencilere daha önceden öğrettiği toplama işlemiyle ilişkilendirilerek uygulamalar yaptırılması

6. YAKINDAN UZAĞA

- Öğretimin; öğrencinin yakın çevresinden uzak çevresine(mantıksal yakınlık), yakın bir zamandan uzak bir zamana(zamansal yakınlık) ulaşacak şekilde gerçekleştirilmesidir.

Örnek

Konular işlenirken verilecek örneklerin ilçe, il, bölge ve ülke şeklinde bir sıra izlemesi

TEST 3

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

1. Bir öğretmen dersinde öncelikle hedeflerin neler olduğunu, daha sonra öğrenci giriş davranışlarını tespit etmiştir. Hangi yöntem ve stratejileri kullanacağını da belirleyerek en son değerlendirme işlemlerini planlamıştır.

Yukarıdaki parçada öğretmen hangi öğretim yaklaşımını kullanmıştır?

- A) Bloom'un tam öğrenme modeli
- B) Skinner'ın programlı öğretim modeli
- C) Gagne'nin öğretim etkinlikleri modeli
- D) Glasser'in temel öğretim modeli
- E) Carroll'un okulda öğrenme modeli

2. Öğretmenin öğrencilere bilgiyi keşfetmeleri için merak uyandırıcı sorular sorması öğrenme sürecine yönelik aşağıdaki hedeflerden hangisine yöneliktir?

- A) Öğrencilerin uygun olan veya olmayan ek örnekler sunmalarını sağlamak
- B) Uygun olmayan örnekleri ifade etmek
- C) Öğrencilerin öz değerlendirme yapmalarını sağlamak
- D) Öğrencileri bilgi ve becerilerine göre gruplamak
- E) Öğrencilerin birbirlerinden öğrenmelerine imkân tanımak

3. Öğrenme stili olarak görülmeyen ancak yine de öğretmenlerin dikkat etmeleri gereken bazı noktalar vardır. İnsanlar genellikle görsel, işitsel, kinestetik ve sosyal olmak üzere dört yoldan bilgi edinirler. Öğrencilerin bu dört tipten hangisine daha yatkın olduğu bilinirse ona göre öğretim materyali hazırlanabilir ve öğretim süreci daha etkin hale getirilebilir.

Öğrenciler bu yönleriyle ele alındığında aşağıdakilerden hangisi görsel öğrenenler için uygun olabilecek öğrenme yollarından biri değildir?

- A) Kelimelerin sesinden ziyade yazılı şeklini hatırlama
- B) Not alma, liste yapma
- C) Bir gösteriyi izleme
- D) Küçük veya büyük grup tartışması yapma
- E) Tablo veya grafiklerden yararlanma

4. "Öğrencilerin aktif ve etkili öğrenme biçimlerine sahip oldukları görüşünden yola çıkacak olursak, öğretme-öğrenme süreçlerinin hissetmeye, izlemeye, düşünmeye ve yapmaya - yaşamaya dayalı olarak düzenlenmesi gerekmektedir. Öğrenmelerin etkili ve kalıcı olabilmesi için öncelikle öğretimin bireyselleştirilmesine ihtiyaç vardır. Öğretimin bireyselleştirilmesi ise öğrenme stillerinin geliştirilmesiyle mümkündür." görüşünü savunan bir uzmanın göz önünde bulundurduğu öğretim yaklaşımı ve bu yaklaşımın kurucusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Basamaklı öğretim / Nunley
- B) Temel öğretim / Glasser
- C) Etkili öğrenme / Slavin
- D) Yaşantı temelli öğrenme / Kolb
- E) Öğretim durumları modeli / Gagne

5.

- Ahenkli ve düzenli konuşurlar.
- Sese karşı duyarlıdırlar.
- Dinlemeyi okumaya tercih ederler.

Yukarıda verilen açıklama Dunn'un hangi öğrenici tipine aittir?

- A) Özümseyen
- B) Ayırtıran
- C) İşitsel
- D) Görsel
- E) Kinestetik

6. Öğrencilerin kendi öğrenme hızlarına uygun olarak konuyu öğrenebilmesine, gerektiğinde tekrar edebilmesine olanak tanımak, görsel ve işitsel öğelerle dersi zenginleştirmek, bireysel özelliklere uygun öğrenmeye fırsat tanımak ve öğrenmeyi zamandan ve ortamdaki bağımsız olarak gerçekleştirmek isteyen bir öğretmenin kullanacağı en uygun yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Temel öğretim
- B) Proje tabanlı öğretim
- C) Bireyselleştirilmiş öğretim
- D) Tam öğrenme
- E) İnternet tabanlı öğretim

SINIF YÖNETİMİ

7. BÖLÜM

SINIF YÖNETİMİNE GİRİŞ

Sınıf yönetimi; planlı, programlı, disiplinli, demokratik yapılanmaya önem ve öncelik veren, bireysel ayrılıklar ilkesine uygun, etkin öğrenmeyi sağlamak için en uygun sınıf ortamının ve atmosferinin oluşturulmasına hizmet edecek gerekli çalışma, etkinlik ve düzenlemelerin kurallar içinde hayata geçirilmesidir.

Not

Sınıf yönetiminin en önemli işlevi öğrenme sürecini daha etkili ve verimli hale getirmektir.

Geleneksel Sınıf Yönetimi

- Öğretmen merkezlidir.
- Kurallar katı ve değişmezdir.
- Kurallara koşulsuz bağlanma vardır. Kuralları öğretmen koyar.
- Baskıcı, disiplinli eğitim anlayışı vardır.
- Bireysel farklılıklar dikkate alınmaz.
- Öğrenci edilgen konumdadır.
- Sınıf yönetiminde cezaya ve ödüle başvurulur.

OUT

Çağdaş Sınıf Yönetimi

- Öğrenci merkezlidir.
- Sınıf yönetimi yumuşak ve esnektir.
- Kurallar benimsenir. Öğrencilerle birlikte oluşturulur.
- Demokratik ve insancıl eğitim anlayışı vardır.
- Bireysel farklılıklar dikkate alınır.
- Öğrenci aktif konumdadır.
- Öğrencinin kendi kendini değerlendirebilmesi amaçlanır.

IN

1. SINIF ORTAMININ ÖZELLİKLERİ

Çok Boyutluluk

- Farklı yaşama biçimlerine sahip öğrenciler, bu yaşama biçimlerinin davranışlarını sınıfa taşırlar.
- Sınıfta tek bir olay bile, öğrencilerin bu farklılıkları nedeniyle değişik düşünüş, anlayış, uygulama ve sonuçlar oluşturur.

- Bir öğrencinin rahat oturduğu sıra diğerine dar gelebilir. Bir öğrencinin önemsemediği bir durum, başkası için kavga nedeni olabilir.
- Öğretmen, öğrencileri benzer giysiler, boy, yaş, görünüm içindeler diye farksız görmeye kalkışır, öyle davranırsa istenmeyen sonuçlara neden olur.

Eş Zamanlılık

- Aynı zaman dilimi içinde, sınıfta değişik şeyler olur. Bir öğrenci yaptığı hazırlığı arkadaşıyla paylaşırken başka biri çantasını karıştırabilir, diğer ikisi kendi aralarında konuşur.
- Sınıfta çok gruplu veya bireysel çalışma yapıldığı zamanlarda bu olaylar çoğalır.
- Öğretmen bunları bilip eğitsel amaçlar yönünden değiştirmeye çalışmalıdır.

Çabukluk - Anındalık

- Sınıf denen grup kısa sürede, çok sayıda davranış üretir, bunlar anında yanıt ister. Bu, sınıfın çabukluk - anındalık özelliğidir.
- Beklenirse durum soğur, araya yeni olaylar girer, öncekilerin eğitsel amaçlara götürebilecek olan etkileri de kaybolur.

Kestirilmezlik

- Sınıf olayları, bazen en beklenmedik durumlarda ve en beklenmedik şekilde oluşur. Bu, sınıfın kestirilmezlik özelliğidir.

Açıklık

- Sınıfın açıklık özelliği, sınıftaki olayların herkesin gözü önünde, birden çok öğrencinin, bazen herkesin tanıklığında olmasıdır.
- Gizlilik çok ender söz konusu olur.
- İlgisizlikler, başarı, başarısızlık, istenen ve istenmeyen davranışlar, sınıftakiler tarafından görülür. Bu ortam, öğretmenin, öğrencilere doğal, içten davranma alışkanlıkları kazandırabilmesi için idealdir.

Uzun Sürelilik

- Sınıfın genel ve ortak özelliklerinden biridir.
- Sınıftakiler günün, ayın, yılın uzun bir döneminde birlikte olurlar.
- Sabır ve zaman isteyen bir iş olan eğitim için bu yararlı bir özelliktir. Bu uzun birliktelikten yararlanarak

PROGRAM OKURYAZARLIĞI

8. BÖLÜM

TEMEL KAVRAMLAR

1. KÜLTÜR

- Bir toplumu diğer toplumlardan ayıran temel özelliklerin tümüdür.
- Maddi ve manevi unsurları içeren kültür, doğumdan sonra kazanılır ve öğrenilir.

Kültürleme

- Kültürel değerlerin bireylere aktarılması sürecidir.
- Örneğin; bir annenin çocuğuna, büyüklerine saygı göstermesini öğretmesi kültürlemedir.
- Formel eğitimde kasıtlı kültürleme; informal eğitimde gelişigüzel kültürleme vardır.

Kültürleme Çeşitleri

Gelişigüzel Kültürleme: Kültürel değerlerin çevreden bireye rastgele aktarılmasıdır.

Kasıtlı Kültürleme: Kültürel değerlerin planlı ve belirli bir amaca yönelik aktarılmasıdır. Okullarda yapılan her türlü eğitim kasıtlı kültürlemeye örnektir.

Zoraki Kültürleme: Kültürel değerlerin bireylere zorla kabul ettirilmesi sürecidir. Tek yönlü bir kültürleme söz konusudur.

Kültürlenme

- Belli bir toplumun alt kültürlerinden ya da farklı toplumlardan kopup gelen birey ve grupların buluşması ve bir etkileşim süreci sonunda, asıl kültür ve alt kültürlerde bulunmayan yepyeni bir senteze varılmasıdır.

Kültürleşme

- Başka kültürlerden insan ve grupların belli bir kültüre girmesi ve karşılıklı kültürel etkileşim sonucu değişime uğramasıdır.

Kültür İle İlgili Kavramlar

Kültürel Yayılma: Bir kültürde ortaya çıkan maddi veya manevi bir kültür ögesinin dünyadaki başka kültürlerle yayılmasıdır.

Kültürel Gecikme: Bir toplumdaki maddi kültür öğelerinde meydana gelen değişim hızına manevi kültür öğelerinin ayak uyduramaması sonucu oluşan uyumsuzluk ve görgüsüzlük durumudur.

Kültürel Şok: Kendi kültür ortamından başka bir kültür ortamına katılan bireylerin yaşadıkları bunalım ve uyumsuzluk durumudur.

Karşıt Kültür: Değer, norm ve yaşam biçimleri açısından içinde yaşanılan kültüre ters tutum ve davranışları içerir.

Kültürel Emperyalizm: Gelişmiş ülkelerin az gelişmiş diğer kültürleri özellikle kitle araçlarıyla etkilemesi ve kendine benzetmesidir.

Kültürel Asimilasyon: Bir kültürün, kendi içindeki azınlık kültürü eritmesi ve kendine benzetmesidir.

Kültürel Yozlaşma: Yabancı kültürlerin olumsuz etkisi ve toplumun kendi öz değerlerine yeterince sahip çıkamaması sonucu meydana gelen kültürel bozulmadır.

Eğitim ve Kültür İlişkisi

- Eğitim uygulamaları kültürel izler taşır.
- Eğitim, hem kültürden etkilenir hem de kültürü etkiler.
- Eğitim, değişmeye karşı kültürden daha az dirençlidir.
- Eğitim, bireyi yetiştirirken kültürden yararlanır.
- Eğitim, kültürü aktarmada önemli bir araçtır.
- Eğitim, kültürü bireylere aktararak bireyin sosyalleşmesini sağlar.

2. YAŞANTI

Bireyin çevresi ile girdiği etkileşimler sonucu edindiği deneyimlere yaşantı denir. Yaşantı ikiye ayrılır: Kazanılmış yaşantı ve yaşanılmış yaşantı. Kazanılmış yaşantı sonucu bireyde öğrenmeler gerçekleşir. Ancak yaşanılmış yaşantı her zaman öğrenmeyle sonuçlanmayabilir.

3. ÖĞRETİM

Öğretim, istenilen davranışın bireye kazandırılması için uygulanan süreçlerin tümüdür.

Eğitim - Öğretim Arasındaki Farklar

- Eğitim, öğretime göre daha kapsamlıdır.
- Eğitim, yaşamı kapsayan bir süreçken, öğretim belli bir dönemi kapsar.
- Öğretimde yönlendirilmiş öğrenmeler mevcut iken, eğitim kendiliğinden öğrenmeleri de içerir.

TEST 4

PROGRAM OKURYAZARLIĞI

1. Aşağıdakilerden hangisi eğitim programının içeriğinin değişmesini gerektiren bir neden değildir?

- A) Bireyin eğitim ihtiyacının değişmesi
- B) Hedef davranışların değişmesi
- C) Bilimsel bulguların değişmesi
- D) Öğretim yöntemlerinin değişmesi
- E) Toplumsal ihtiyaçların değişmesi

2. Ezgi Öğretmen öğrencilerinden, derste anlattığı konuyla ilgili bir örnek vermelerini ister ve bu konuda oldukça istekli olan Gamze'ye söz hakkı verir. Daha sonra da Gamze'nin verdiği örnekle ilgili "Akıl dolu bir örnekti, tebrik ederim." yorumunu yapar.

Ezgi Öğretmen'in, Gamze'nin verdiği örneğe yaptığı yorum,

- I. İpucu
- II. Pekiştirme
- III. Dönüt
- IV. Düzeltme

eğitim durumu değişkenlerinin işlevlerinden hangilerini yerine getirmiştir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) I ve III
- D) III ve IV
- E) I ve IV

3. Aşağıdakilerden hangisinin öğrenme - öğretme sürecini daha etkili hale getirebilmek için yapılabilecekler arasında olduğu söylenemez?

- A) Öğrencilere çeşitli görev ve sorumluluklar vermek
- B) Ortalama öğrenme düzeyinin altında olan öğrencileri sürecin merkezine almak
- C) Yöntem ve teknik konusunda çeşitliliğe yer vermek
- D) Öğrenme - öğretme süreci devam ederken düzey belirleyici değerlendirme yapmak
- E) Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine uygun etkinlikler düzenlemek

4. Öğrencilere birtakım bilgiler vererek onlardan bu bilgileri ezberlemelerini istemek yapılandırmacı yaklaşımla uyumlayan bir anlayışın ürünüdür. Bu anlayışın aksine öğrencilerin öğrenme - öğretme sürecinde toplumsal sorunlara çözümler üretmelerini, bilgiyi yapılandırmalarını ve grup çalışmalarına katkıda bulunmalarını sağlayacak etkinliklerin ön planda tutulması gerekir.

Yukarıdaki parçada savunulan düşünceye uygun olarak eğitim durumlarını düzenleyen bir öğretmenin bu süreçte aşağıdakilerden hangisini dikkate alacağı söylenemez?

- A) Öğrencilerin ilgi ve beklentilerini
- B) Gerçek hayata dair problemleri
- C) Başarılı öğrencileri ön plana çıkarmayı
- D) Öğrencilerin aktif katılımını sağlamayı
- E) Bireysel farklılıklara duyarlı olmayı

5. Eğitim durumlarında belirlenen hedef davranışların öğrencilere nasıl kazandırılacağı sorusuna cevap aranır. Bu aşamada öğrenci, öğretmen, yöntem, teknik, araç gereç, strateji, içerik vb. konuların birbiriyle etkileşimleri ile ilgili etkinlikler söz konusudur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi eğitim durumları ile ilgili yanlış bir bilgidir?

- A) Öğrencinin güdülenmişlik düzeyi, öğrenilecek konuya olan ilgi ve ihtiyacı öğrenmeyi etkiler.
- B) Öğrencinin, öğrenmek için bir amacının ve öğrenebileceğine ilişkin öz güveninin olması önemlidir.
- C) Öğrencinin öğrendiklerini günlük yaşamı içinde, nerede ve nasıl kullanacağını bilmesi derse etkin katılımını sağlar.
- D) Öğrencinin öğrenecekleri ile ilgili ön öğrenmeleri, öğrenmeyi güçleştirir.
- E) Öğrencilerin öğrenme hızları birbirinden farklıdır, bu farklılıklar öğrenme sürecinde dikkate alınmalıdır.

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

9. BÖLÜM

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI

1. ÖLÇME

- Belirli bir niteliğin gözlenerek gözlem sonuçlarının sayı, sembol veya kodlarla gösterilmesidir.
- Sayı ile ifade edilen ölçme nicel, sembollerle ifade edilen ise nitel ölçmedir.

a. Ölçmenin Özellikleri

- Betimleme işidir. (Var olan durumu ortaya koyma.)
- Farktan doğmuştur.
- Niteliklerin(uzun, kısa, yüksek, pahalı) nicelendirilmesidir.
- Tanımlanabilen her şey ölçülmüştür.

Örnek

Odanın sıcaklığı 30°C'dir. (Nicel ölçme)

Dakikada 35 kelime okudu. (Nicel ölçme)

Ahmet sınavdan iyi bir not aldı. (Nitel ölçme)

Hava bugün soğuk. (Nitel ölçme)

a. Ölçme Çeşitleri

Doğrudan Ölçme

- Ölçülecek özelliğin doğrudan doğruya gözlenmesiyle yapılan ölçme işlemidir.
- Burada ölçülen özellikle ölçme aracının niteliği benzerdir ve ölçülen özellikle ölçme aracı arasına başka bir değişken girmez.

Örnek

Cetvel ile boy uzunluğu ölçme

Kefeli terazi ile meyve tartma

Sınıfta 30 kursiyer var.

Hüseyin 65 kg dır.

Not

Performansa dayalı becerilerle psikomotor becerilerin ölçülmesi de doğrudan ölçmedir.

Dolaylı (Göstergeyle) Ölçme

- Ölçülecek özellik doğrudan gözlenemiyorsa araya başka değişkenler koyularak ölçme yapılır. Bu tür ölçmelere dolaylı ölçme denir.
- Dolaylı ölçmede bulunan değişkenler ölçülmek istenen özellik ile ilgilidir.

Örnek

Yaylı kantar ile ağırlığın ölçülmesi

Bir öğretmenin öğrencilerinin, dört işlem bilgisini ölçmesi

Bir öğrencinin zekâ düzeyinin belirlenmesi.

Sıcaklığın termometreyle ölçülmesi

Not

Eğitimde kullanılan ölçmeler dolaylı ölçmedir. Çünkü öğrencilerin bilgileri doğrudan gözlemlenemez.

Önemli

Doğrudan ölçmede oranlama yapılır. Dolaylı ölçmede oranlama yapılmaz.

Doğrudan ölçmede eşit oranlı ölçek bulunur. Dolaylı ölçmede eşit aralıklı ölçek bulunur.

Doğrudan ölçmede sıfır gerçek ve hata oranı düşüktür. Dolaylı ölçmede sıfır tanımlanmış ve hata oranı yüksektir.

Türetilmiş Ölçme

- İki veya daha fazla değişken arasında yapılan matematiksel işleme bağlı olan ölçmedir.
- Çarpma ve bölme işlemiyle yapılan ölçmedir.

Örnek

Alan ve hacim ölçümleri

Hız ve zamandan yararlanarak yolun uzunluğunun hesaplanması

Nüfus yoğunluğunun hesaplanması

Aritmetik ortalamanın hesaplanması

b. Ölçme İşleminin Aşamaları

- Ölçme işleminin amacı belirlenir.
- Ölçülecek özellik belirlenir.
- Ölçme amacına ve ölçülecek değişkene uygun sembol ve sayı kümesi seçilir.
- Ölçme aracı geliştirilir ve uygulanır.

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ

10. BÖLÜM

I. ÖĞRENME PSİKOLOJİSİNE GİRİŞ

Organizmanın yaşamını sürdürmesi büyük ölçüde çevresindeki değişimlere başarılı olarak uyum sağlama yeteneğine bağlıdır. Etkin uyum sağlama ise öğrenme ile mümkündür. Öğrenme faaliyeti insan yaşamını belirli bir düzene sokar. Öğrenme psikolojisi, öğrenmenin nasıl gerçekleştiğini ve öğrenme sürecinde uygulanan öğrenme - öğretme modellerini, yaklaşımlarını, ilkelerini ve stratejilerini inceler.

A. ÖĞRENME PSİKOLOJİSİYLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Öğrenme

- Yaşantılar yoluyla meydana gelen kalıcı izli davranış değişikliğidir.
- Davranışlara göre öğrenme, uyarıcı ile tepki arasında bağ kurulması ve bu durumun pekiştirilmesidir.
- Bilişselcilere göre öğrenme, zihinsel süreçlere bağlı olarak öğrenilenler arasında bağ kurma ve öğrenilenleri anlamlandırma sürecidir.
- Yapılandırmacılara göre öğrenme, üst düzey düşünme becerilerini geliştirerek bireye problem çözme yeteneği kazandırmaktır.

Örnek

Labaratuvarında deney yapmak öğrenme sonucu oluşan bir davranıştır.

Öğrenmenin Temel Özellikleri

- Davranışlarda değişiklik meydana getirmesi,
- Nispeten kalıcı izli olması (Sürekli olması)
- Yaşantı ürünü olması
- Bedensel bir değişikliğe bağlı olamadan ortaya çıkması
- Yeni durumlara transfer edilebilir olması

Not

Büyüme ve olgunlaşma sonucu ortaya çıkan davranışlar, içgüdüsel ve refleksif davranışlar öğrenme kabul edilmez. Ayrıca öğrenilmiş davranışlar istendik yönde olabileceği gibi istenmedik yönde de olabilir.

Örnek

Otomobil kullanabilme, okuyup yazabilme, öğrenmenin tanımını ve özelliklerini bilme

Örnek (Zıt)

Bisiklet sürmek isteyen bir çocuğun pedallara yetişebilmesi (Büyüme ve olgunlaşma)

Leyleklerin mevsimsel olarak göç etmesi (Doğuştan gelen davranışlar)

Yaya geçidinden karşıdan karşıya geçen birinin korna sesiyle irkilmesi (Doğuştan gelen davranışlar)

Öğretim

- Öğrenmenin belli bir amaca yönelik başlatılması ve planlı, programlı olarak gerçekleştirilmesi sürecidir.
- Okullarda yapılan amaçlı ve planlı eğitimidir.

Eğitim

- Bireyin davranışlarında istendik yönde değişim meydana getirmesi sürecidir.
- Formal(amaçlı ve planlı yapılan) ve informal(amaçsız ve plansız yapılan) eğitim olmak üzere ikiye ayrılır.

Yaşantı

- Bireyin çevresi ile etkileşimi sonucu bireyde kalan izdir. Fakat çevre ile etkileşim sonucu oluşan her yaşantı bir iz bırakmaz.
- Öğrenme yaşantısı ise bireyde davranış değişikliğine sebep olan izlerdir.

Performans

- Öğrencilerin organizma tarafından gözlenebilir veya ölçülebilir davranışlara dönüştürülmesidir.
- Bilişsel öğrenme kuramının vurgulandığı bir kavramdır.

Davranış

- Organizmanın gözlenebilen ya da gözlenemeyen fakat ölçülebilen her türlü etkinliğine davranış denir.
- Davranış canlının bilinçli ya da bilinçsiz olarak gerçekleştirdiği her türlü etkinliktir.

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ

11. BÖLÜM

I. PSİKOLOJİYE GİRİŞ

A. PSİKOLOJİ

Terim anlamı: Yunanca psyche (ruh, zihin) ve logos (düzenli söz, bilgi) terimlerinden oluşup ruh bilgisi anlamına gelir.

Tanımı: İnsanların ve hayvanların gözlenebilen ve ölçülebilen davranışlarını inceleyen pozitif bir bilimdir.

Konusu: İnsan ve hayvan davranışlarını konu alır.

Amacı: Davranışları ve bu davranışların arka planında yer alan iç dünyayı anlamamızı amaçlar.

İşlevi: Anlamak, yordamak, açıklamak ve kontrol altına almak üzere dörde ayrılır.

Tarihçesi: İlk araştırmalar Aristoteles ve Descartes tarafından yapılmıştır. 1876'da W. Wundt'un ilk psikoloji laboratuvarını kurmasıyla psikoloji deneysel bir bilim unvanını almıştır. Bundan dolayı W. Wundt psikolojinin kurucusu sayılır.

İncelediği Alanlar: Düşünce (Sınavı kazanma), duygu (korku ve kaygı), davranış (terleme ve titreme)

B. PSİKOLOJİNİN ALT DALLARI

1. Deneysel Psikoloji

- Çevresel uyarıcıların davranışı ne kadar, ne şekilde ve nasıl etkilendiğini deneysel yöntemlerle ortaya koymak amacıyla araştırmalar yapan psikolojinin alt dalıdır.
- İlgili alanları; fizyolojik temelleri, duyum, algı, güdü, öğrenme ve bellek gibi konuları kapsar.
- Fizyolojik ve karşılaştırmalı psikoloji olarak ikiye ayrılır.

2. Sosyal Psikoloji

- Sosyal çevrenin birey, bireyin de sosyal çevre üzerindeki etkilerini inceleyen psikolojinin alt dalıdır.
- İlgili alanları; grup yapısı, bireyin sosyalleşmesi, grup üyeleri, liderlik ve iletişimidir.

3. Psikometrik Psikoloji

- Davranışların ölçülmesi, açıklanması, yorumlanması ve değerlendirilmesi için gerekli istatistik ve matematiksel yöntemleri geliştiren psikolojinin alt dalıdır.
- İlgili alanları; Zeka, yetenek, kişilik ve ilgi testleri.

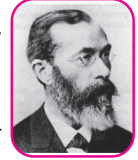
4. Uygulamalı Psikoloji

- Deneysel alanlarda elde edilen bulguların, günlük yaşamda karşılaşılan sorunların tanısını ve çözümünü kolaylaştırmak amacıyla geliştirilen psikolojinin alt dalıdır.
- İlgili alanları; klinik psikolojisi, danışmanlık psikolojisi, endüstri psikolojisi, eğitim psikolojisi(gelişim ve öğrenme psikolojisi), siyaset psikolojisi, mühendislik psikolojisi, adalet psikolojisi, çevre psikolojisi, din psikolojisi.

C. PSİKOLOJİDE YAKLAŞIMLAR

1. Yapısalcılık (Strüktüralizm)

- Temsilcileri: Wilhem Wundt, Edward Titchener
- Yaptığı çalışma: Davranışları kontrollü koşullarda gözlemeye yönelik çalışmalar yapmıştır.
- Öğretisi: İnsan zihni çeşitli bilinç öğelerinden oluşur.
- Cevap aradığı sorular: Zihin nedir? Nasıl bir yapıya sahiptir?
- Psikolojinin konusu: Zihin(bilinç)'tir.
- Psikolojinin amacı: Bilince ait öğeleri incelemektir.
- Psikolojinin yöntemi: İçerik bakış(iç gözlem)
- İncelediği konular: Duygu, algı, anı, inanç, hayal, düşünce

Wilhem Wundt

2. İşlevselcilik (Fonksiyonalizm)

- Temsilcileri: John Dewey, William James
- Yaptığı çalışmalar: Zihinsel süreçlerin ve davranışın, organizmanın duruma uyum sağlamasına nasıl yardımcı olduğunu belirlemeye çalışmışlardır.
- Cevap aradığı sorular: Zihin ne içindir? Ne işe yarar?
- Psikolojinin konusu: Zihnin ve davranışın işlevidir.

John Dewey

TEST 2

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ

1. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramından hareketle eğitimin taşıması gereken özelliklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Eğitim, gelişim teorilerine dayalı olmalıdır.
- B) Eğitim programları ve uygulanan yöntemler çocukların biliş yapılarına uygun olmalıdır.
- C) Eğitimde çocukların aktif olarak öğrenme sürecine katılmaları sağlanmalıdır.
- D) Eğitimde önemli olan çocukların ilgi ve yetenekleri değil okulun sahip olduğu olanaklar olmalıdır.
- E) Eğitimde çocukların biliş yapılarını zenginleştirecek öğrenme – öğretme ortamı hazırlanmalıdır.

2. Aşağıda verilen örnek durumların hangisinde kişinin bilişsel olarak denge durumunun bozulduğu söylenebilir?

- A) Daha önceden kedi şemasına sahip bir çocuğun, gördüğü köpeğin kedi olmadığını bilmesi
- B) Eğik harflerle okuma yazma öğrenen bir çocuğun dik harflerle yazılmış metinleri okuyabilmesi
- C) Manuel şanzımanlı araçları tamir eden bir tamircinin otomatik şanzımanlı araçları da aynı şekilde tamir etmek istemesi ancak başarılı olamaması
- D) Bir mobilya ustasının orijinal bir mobilya tasarlayabilmesi
- E) İngiltere'de aşçılık yapan bir kişinin Türk mutfağına ait yemekleri İngilizlere beğendirebilmesi

3. Bebeklerin ellerine geçen her şeyi ağızlarına götürmeleri ve bu şekilde nesneleri anlamlandırma-ya çalışmaları Piaget'ye göre aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanabilir?

- A) İçgüdü
- B) Şema
- C) Düzenleme
- D) Örgütlenme
- E) Dengeleme

4. $8 + 2 = 10$ olduğunu bilen bir çocuğa $10 - 2 = ?$ sorusu sorulduğunda cevap veremez. Bu çocuk 2.9=18 sorusunu cevaplandırırken $9 \cdot 2 = ?$ sorusunu "Ama öğretmenim 9'ları ezberlemedim!" diyerek cevaplandıramaz.

Bu çocuğun içinde bulunduğu bilişsel gelişim dönemi ve özelliği aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) İşlem sonrası dönem – Korunum kazanılmamıştır.
- B) Soyut işlemler dönemi – Soyut düşünme özelliği kazanılmıştır.
- C) Somut işlemler dönemi – Miktar korunumu kazanılmamıştır.
- D) Sensori – motor dönemi – Yapaycılık vardır.
- E) İşlem öncesi dönem – Tersine çevirebilirlik özelliği kazanılmamıştır.

5. "Dört yaşındaki İrem, kapı zili çaldığında babasının geldiğini düşünür ve koşarak kapıyı açar. Fakat saçlarını ve bıyıklarını kestiren babasını tanıyamadığı için kapıyı kapatmaya çalışır. Babası her ne kadar durumu açıklamaya çalışsa da İrem 'Benim babamın saçları uzundu ve bıyığı vardı, sizin ise yok. O yüzden siz benim babam değilsiniz.' der."

Yukarıdaki parçadan hareketle İrem'le ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Nesne sürekliliğini kazanamamıştır.
- B) Yapaycı davranmıştır.
- C) Benmerkezci davranmıştır.
- D) Devresel tepki vermiştir.
- E) Kişi sürekliliğini kazanamamıştır.

6. Aşağıda verilen ifadelerden hangisi Vygotsky'nin bilişsel gelişime yönelik görüşleriyle uyuşmaz?

- A) Bir olayı ya da durumu değerlendiren birey içsel konuşma yaparak bilişsel gelişimine katkıda bulunur.
- B) Bireyin tek başına öğrenme gerçekleştirmesi mümkün değildir.
- C) Çocuk hem yetişkinlerle hem de akranlarıyla iş birliği yaparak öğrenmelidir.
- D) Dil gelişimi ile zihinsel gelişim birbirini destekleyen iki önemli gelişim alanıdır.
- E) Zihinsel gelişim içsel süreçlerden etkilendiği kadar sosyal süreçlerden de etkilenir.

REHBERLİK

12. BÖLÜM

ÇAĞDAŞ EĞİTİM ANLAYIŞI VE ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİ

A. ÇAĞDAŞ EĞİTİM ANLAYIŞI

- Çağdaş eğitim anlayışının en temel amacı; bireyi bir bütün olarak geliştirmek ve kendini gerçekleştirme için ona yardımcı olmaktır.
- Çağdaş anlayışa göre eğitimin amaçları; bireyi kendisi için ve toplum için yetiştirmektir.

Çağdaş Eğitim Anlayışına Göre Okullarda Verilen Hizmetler

Öğretim hizmetleri; öğrenciye bilgi ve beceri kazandıracak zihisel güçleri geliştirme etkinliklerinin tümüdür.

Öğrenci kişilik hizmetleri; öğrencilerin öğretim faaliyetlerinden en etkili biçimde yararlanabilmeleri ve kendilerini bir bütün olarak geliştirmeleri için uygun ortam sağlamaya yönelik hizmetlerin tümüdür.

Yönetim - denetim hizmetleri; öğretim süreci ve öğrenci kişilik hizmetlerinin iyi şekilde yürütülmesi için gerekli personel, araç - gereç ve benzerlerini sağlama ve programları yürütmekle yükümlü örgüttür.

B. ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİ

- Öğrenci kişilik hizmetleri; bir okulda öğretim, yönetim ve denetim hizmetleri dışında kalan ve öğrenciye yönelik hizmetlerin tümünü kapsayan hizmetlerdir.
- Öğrenci kişilik hizmetleri, öğrencinin bireysel gelişim ve uyum ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik tüm hizmetleri içine almaktadır.
- Öğrenci kişilik hizmetlerinde amaç; bireyin her yönden sağlıklı bir kişilik kazanmasına ve gelişmesine uygun ortamı hazırlamak, öğrencinin eğitim sürecindeki gereksinimlerini karşılamaktır.

Öğrenci Kişilik Hizmetlerinin Kapsamı

1. Sağlık Hizmetleri

- Eğitim kurumlarında sağlıkla ilgili gerekli tarama ve kontrollerin yapılması, genel sağlık eğitimlerinin verilmesi, tehlikeli durumlarda önlemler alınması öğrenci kişilik hizmetlerinin sağlık hizmetleri kapsamında yapılan çalışmalardır.

Örnek

Okullardaki revir ve mediko birimlerinde sunulan hizmetler öğrenci kişilik hizmetlerinin bünyesinde olan sağlık hizmeti kapsamında değerlendirilmektedir.

2. Sosyal Yardım Hizmetleri

- Bireyin eğitim sürecinde istenen becerileri kazanması temel fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanmasıyla ilgilidir.

Örnek

Bu açıdan öğrenci kişilik hizmetleri kapsamında barınma, parasal yardım, beslenme ve ulaşım hizmetleri sosyal yardım hizmeti olarak sunulmaktadır.

3. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri

- Öğrencinin kendisini gerçekleştirmesine yönelik sunulan bütün hizmetler bu kapsamda yer alır.
- Psikolojik danışmanlık rehberlik hizmetlerinin çekirdeğini oluşturmaktadır.

4. Özel Yetiştirme Hizmetleri

- Başarısızlığı giderici çalışmalar düzenleme (Türkçe dersinde başarısız olan öğrencilere yönelik kurs düzenleme), ihtiyaca göre hazırlık kursları açma hizmetleridir.
- Özel yetenekleri geliştirmek üzere sunulan resim, müzik, beden eğitimi gibi kursları kapsamaktadır.

5. Özel Eğitim Hizmetleri

- Zihinsel farklılığa ya da bir engele sahip olan bireylere verilen hizmetlerdir. Özel eğitim hizmetleri sayesinde eğitim hizmetlerinden tüm bireyler yararlanmış olurlar.
- Özel eğitim hizmetleri; özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin hayatını kolaylaştırmak, onların hayata tutunmalarını sağlamak, bütünsel gelişimlerini desteklemek amacıyla verilir.

Özel Eğitim Hizmetlerinin Sunuluş Şekilleri

Kaynaştırma Eğitimi: Belirli düzeyde özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin normal sınıflarda kendi yaş grubuyla eğitilmesidir.

Özel Eğitim Sınıfı: Normal eğitim veren okullarda özel eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireylere eğitim vermek amacıyla açılan sınıflarda eğitim faaliyetlerinin sunulmasıdır.

TEST
1

REHBERLİK

1. Okul psikolojik danışmanı olarak görev yapan Sibel Hanım, yaşlılarıyla uyum sorunu yaşayan Fatma'ya, Fatma istememesine rağmen psikolojik danışma süreci başlatmıştır. Ancak danışma sürecinde Fatma, Sibel Hanım'la konuşmak istememiş, direnç göstermiş ve sonunda da herhangi bir sonuç alınmadan süreç sonlandırılmıştır.

Buna göre Sibel Hanım'ın psikolojik danışma sürecini başlatma şekli dikkate alındığında hangi rehberlik ilkesini ihlal ettiği söylenebilir?

- A) Rehberlik hizmetlerinde bireysel farklara saygı esastır.
- B) Rehberlik hizmetleri planlı, programlı, örgütlenmiş bir biçimde ve profesyonel bir düzeyde sunulmalıdır.
- C) Rehberlik hizmetlerinde gönüllülük esastır.
- D) Rehberlik hizmetleri öğrencinin her yönüyle gelişmesine ve kendini gerçekleştirmesine yardım etmelidir.
- E) Rehberlik uygulamalarında öğrenci ile ilgili herkesin ortak bir anlayış ve işbirliği içinde çalışması gerekir.

2. Türk milli eğitiminin genel amaçlarından biri "Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere sahip, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler yetiştirmektir."

Bu amaç aşağıda verilen rehberlik modellerinden hangisiyle daha çok ilgilidir?

- A) Parsons modeli
- B) Gelişimsel model
- C) Klinik yaklaşım modeli
- D) Karar vermeye yardımcı model
- E) Eğitimle kaynaşmış model

3. Bireyin benlik duygusunu, özerklikle girişimcilik özelliklerini güçlendirmeye ve dil gelişimini sağlamaya yönelik verilen rehberlik hizmeti aşağıdaki öğretim kademelerinden hangisinde en yaygındır?

- A) Okul öncesi
- B) İlköğretim I. kademe
- C) İlköğretim II. kademe
- D) Ortaöğretim
- E) Yükseköğretim

4. Aşağıdakilerden hangisi rehberliğin dayandığı temellerden olan sosyolojik temelin kapsamında yer alan "yabancılaşma" sonucunda bireyde görülen psikolojik durumlardan biri değildir?

- A) Yalnızlık
- B) Güçsüzlük
- C) Yaşamın anlamsızlığı
- D) Bireysellik
- E) Kabullenilme

5. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri bu alanda yetişmiş uzmanların liderliğinde öğretmen, yönetici ve diğer çalışanların katılımıyla ortak bir amacı gerçekleştirmek için yürütülmelidir.

Yukarıdaki açıklama aşağıdaki ifadelerden hangisiyle anlamca aynı doğrultudadır?

- A) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri iş birliğiyle yürütülür.
- B) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde gönüllülük esastır.
- C) İnsan saygı ve işbirliğini hak eden bir varlıktır.
- D) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yaşam boyu yararlanılabilecek bir hizmettir.
- E) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri tüm öğrencilere açık bir hizmettir.

EĞİTİM VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ

13. BÖLÜM

GİRİŞ

Öğretim, bir sanat dalıdır ve diğer sanat dallarında olduğu gibi öğretim alanında da incelikler bulunur.

Disiplinler arası bir alan olan “öğretim teknolojileri,” bu incelikleri keşfetmek ve yaymak amacıyla ortaya çıkmıştır.

TEMEL KAVRAMLAR

Öğrenme

- Öğrenme; bireyin yeni bilgi, beceri ve tutumlar edinmesidir.
- Öğretimin etkinliğini, yeterliliğini ve çekiciliğini artırmaya yönelik tüm çalışmaların temel amacı, daha kalıcı bir öğrenme sağlamaktır. Bu nedenle öğrenme konusu büyük önem taşır.
- Öğrenme; planlama, uygulama ve değerlendirme olmak üzere üç aşamadan oluşur.

Öğretim

- Öğretim, bireylerin belirli kazanımları edinmeleri amacıyla planlanan, bilinçli ve sistematik bir şekilde yürütülen etkinliklerdir.
- Öğrenme kavramıyla birlikte ele alındığında, öğretim bir başkasının değişimini sağlamak için planlama ve uygulama süreçlerini içerirken, öğrenme daha çok bireyin kendi kazanç ve gelişimine odaklanmaktadır.

Eğitim

- Eğitim, öğrenmede olduğu gibi, bireyin bilgi, beceri ve tutumlarında değişiklik oluşturan, istenen bir dönüşüm sürecidir. Ancak “eğitim” terimi, daha genel kazanımları ifade eder ve içinde bulunulan toplumun beklentilerini ve kültürünü yansıtan değişimleri de kapsar.
- Eğitim, öğretimi de içeren daha kapsamlı bir kavramdır.

Teknoloji

- Teknoloji, bilimsel veya sistematik bilgilerin pratik alanlara düzenli ve sistemli bir şekilde uygulanmasıdır.

- Aynı zamanda, insanın bilimi kullanarak doğaya hakimiyet kurma amacıyla geliştirdiği mantıklı ve disiplinli bir yaklaşımdır.

Öğretim Teknolojisi

- Öğretim teknolojisi, öğretimin eğitimin bir alt kavramı olduğu anlayışına dayanarak ve belirli öğretim disiplinlerinin kendine özgü özelliklerini göz önünde bulundurarak düzenlenen teknolojiyle ilgili bir kavramdır. Örneğin, fen öğretimi teknolojisi.
- Öğretim teknolojisi, konu alanını dikkate alarak ve bilimsel bilgiye dayanarak araç-gereç, yöntem ve tekniklerin tasarlanması, geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecidir.
- Aynı zamanda, öğretimin etkililiğini artırmak için gerçekleştirilen tüm uygulamaları kapsar.
- Öğretim teknolojisi, bir konunun öğretimiyle ilgili öğrenme sürecini yönlendirme etkinliğidir.

Örnek Soru

Aşağıdaki kavramlardan hangisi, belirli öğretim disiplinlerinin özelliklerine dayanarak, konu alanına uygun araç-gereç, yöntem ve tekniklerin tasarlanması, geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecini kapsar?

- A) Eğitim teknolojisi
- B) Öğrenme
- C) Öğretim teknolojisi
- D) Teknoloji
- E) Eğitim

Cevap C

Eğitim Teknolojisi

- Eğitim teknolojisi, genel anlamda eğitime, özelde ise öğrenme durumlarına hakim olabilmek için ilgili bilgi ve becerilerin kullanılarak öğrenme veya eğitim süreçlerinin işlevsel bir şekilde yapılandırılmasıdır.
- Aynı zamanda, öğrenme-öğretme süreçlerinin tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesiyle ilgilenen bir alandır.
- Eğitim teknolojisinin kapsamını; öğretmen, öğrenci, kazanım, kuram, araç-gereç, yöntem ve teknik ortam ve değerlendirme oluşturmaktadır. Bu unsurlar bir bütündür, biri diğerinden ayrı düşünülemez.

TÜRK MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİNİN GENEL YAPISI

14. BÖLÜM

EĞİTİM

Bireyin bilgi ve davranışlarında değişiklik meydana getirme süreci ya da kasıtlı kültürlenme sürecidir.

Educere, bireyi belirli bir beceriyle donatma ve öğretme anlamına gelir. **Educere yaklaşımı**, bireyin kendi potansiyelini keşfetmesi ve geliştirmesi anlamına gelir. Bu yaklaşım, eğitim programlarının toplum veya devletin ihtiyaçlarına göre şekillendiği bir modeli ifade eder.

Öğretmenin Otoritesi

Otorite, Latince “auctoritas” kelimesinden türemiştir ve “author” anlamına gelir.

Öğretmenlerin otoritesi; bilgi aktarıcısı olmanın ötesinde rehberlik yapma, ilham verme ve öğrencilerin keşif sürecini destekleme rollerini de içerir.

Otorite Türleri

Geleneksel Otorite:

Öğretmen, tarihsel olarak toplumsal bir otorite figürü olarak görülmüştür. Ancak, modern çağda bu saygınlık zaman zaman azalmış, diğer meslekler daha fazla değer görmüştür.

Karizmatik Otorite:

Öğretmenin doğal liderlik özellikleri ve öğrenciler üzerindeki etkisi ile kazanılır.

Karizma, öğretilebilir veya satın alınabilir bir özellik değildir.

Temsil Otoritesi:

Bir öğretmen, resmi bir pozisyona atanması sayesinde otorite sahibi olur. Ancak, bu tür otoritenin etkili olabilmesi için doğal bir saygınlık da kazanılmalıdır.

Akademik Otorite:

Öğretmenin bilgisi, eğitimi ve uzmanlığına dayanır. Ancak, bu bilgi etkili öğretim becerileriyle desteklenmezse yeterli olmayabilir.

Ahlaki Otorite:

Öğretmenin ahlaki duruşu ve öğrencilerle olan empatik ilişkisi, otoritesinin temelini oluşturur. Eğitim sürecinin bir değer yaratma amacı taşıdığına inanır.

Örnek Soru

Bir öğretmen, resmi olarak bir okula atanmasıyla otorite sahibi olmuştur. Ancak, bu otoritesinin öğrenciler ve veliler tarafından kabul görmesi için öğretmenin ayrıca saygı kazanması gerekmektedir.

Bu durum aşağıdaki otorite türlerinden hangisini en iyi açıklar?

- A) Geleneksel otorite
- B) Karizmatik otorite
- C) Temsil otoritesi
- D) Akademik otorite
- E) Ahlaki otorite

Cevap C

TÜRK MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİNİN YASAL DAYANAKLARI

Türk Eğitim Sisteminin genel amaçları ve temel ilkeleri 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda yer almaktadır.

Türk Millî Eğitiminin Amaçları

Türk Millî Eğitim Sisteminin amaçları 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile düzenlenmiştir.

Genel Amaçlar

Türk Millî Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

- Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;
- Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

15. BÖLÜM

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ'NE GENEL BAKIŞ

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli; öğretim programlarının temel yaklaşımı, öğrenci profili, erdem-değer-eylem çerçevesi, beceriler çerçevesi bileşenlerinin bir araya gelerek oluşturduğu sistematik bir bütüncül eğitim modelidir.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL YAKLAŞIMI

- Millî bilince sahip, ahlaklı, erdemli ve bilge nesiller yetiştirmek.
- Yalnızca uyum sağlayan değil, eleştirel düşünen ve medeniyet kurucusu/geliştiricisi şahsiyetler.
- Akliselim, kalbiselim ve zevkiselim dengesini (madde-mana, akıl-duygu dengesini) gözetir.
- Eğitim, hayat boyu erişim sağlanan temel bir hak ve toplumsal bir ödevdir; fırsat eşitliği ve adil süreç esastır.
- Bilgi ile sorumluluk (çevre, toplum, kâinat) ayrılmaz bir bütündür ve ahlaki bir görevlerdir.
- Türkçe, düşünceyi ve değeri üretmenin temel aracı olup öğretimi ve doğru kullanımı temel politikadır.
- Yetkin ve erdemli insanı esas alan programlar; bireysel farklılıkları güçlendirir ve disiplinler arası yaklaşımları kullanır.

NOT

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin yalnızca bilgi aktarımını değil, aynı zamanda millî bilince sahip, ahlaklı, erdemli, bilge ve eleştirel düşünen şahsiyetler yetiştirmeyi hedefleyen bütüncül eğitim modelidir.

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

- Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesindeki Genel Amaçlar ve Temel İlkeler esas alınarak hazırlanmıştır.
- Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerindeki tüm eğitim ve öğretim çalışmaları birbirini tamamlayıcı niteliktedir.
- Tüm programlar, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'ndeki yetkinlikleri kazandırmayı ve öğrencileri ilgi/yete-

nekleri doğrultusunda mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazırlamayı amaçlar.

- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni, program geliştirmeden ders kitabı ve materyal hazırlamaya, ölçme-değerlendirmeden rehberlik ve öğretmen gelişimine kadar tüm süreçlerde başvuru metni olarak kullanılacaktır.

1.3. ÖĞRENCİ PROFİLİ: YETKİN VE ERDEMLİ İNSAN

- Ahlaklı
- Sağlıklı
- Sorgulayıcı
- Bilge
- İradeli
- Üretken
- Cesaretli
- Merhametli
- Vatansever
- Estetik
- Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin nihai hedefi yetkin ve erdemli insanlar yetiştirmektir.
- Modelde yetkinlik, gerekli bilgi ve becerilere sahip olmak.
- Modelde erdem ise ruhsal olgunluk ve ahlaken övülen meziyetlere sahip olmak.
- Öğrenci profilinin merkezinde, öğrencilerin bilgi, beceri, eğilim ve değerleri bulunur.
- Modelin eğitim anlayışında insanı ruh ve bedenden oluşan bütüncül bir varlık olarak gören özgün bir yaklaşım benimsenmiştir.

Örnek Soru

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin yetkin ve erdemli insan hedefine ulaşmasında, bir okul müdürünün öğretim süreçlerine entegrasyonda en öncelikli felsefi temel sorumluluğu hangisidir?

- A) Program içeriğini sadece mesleğe ve yükseköğretime hazırlıkla sınırlandırmak.
- B) Sosyal-duygusal becerileri programın diğer bileşenlerinden ayrı bir ders olarak ele almak.
- C) Öğretim programlarındaki içeriğin doğrusal bir yol izlemesini zorunlu kılmak.
- D) Öğrenme ortamlarının, akliselim, kalbiselim ve zevkiselim dengesini gözeterek ruh ve beden bütünlüğünü esas almasını sağlamak.
- E) Disiplinler arası ilişkilere sadece zorunlu olduğu durumlarda yer vermek.

TEST
4

**TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF
MODELİ**

1. Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerilerinden Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme) Becerisi, kişisel hedeflere ulaşmak için duygusal, davranışsal ve bilişsel stratejilerin kontrol edilmesini ifade eder.

Bu becerinin süreç bileşenlerinde yer alan ve bir eylem gerçekleştirilirken bireyin olumlu bakış açısını korumasını gerektiren gösterge aşağıdaki süreçlerden hangisinin parçasıdır?

- A) İhtiyaçlarını karşılamaya yönelik hedef belirlemek
- B) Motivasyonunu ayarlamak
- C) Bir hedefi gerçekleştirebilme sürecinde kendini değerlendirmek
- D) Kendi öğrenme durumunu geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmak
- E) Bir hedefi gerçekleştirebilmek için kendi duygu, düşünce ve davranışlarını izlemek ve yönetmek

2. Bir öğretmen, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne uygun olarak öğrencilerinin "Vatansever" profil özelliğini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla hazırladığı bir projede, öğrencilerden yerel bir halk ozanının eserlerini inceleyerek bu eserlerdeki vatan sevgisi temalarını anlatan bir sunum hazırlamalarını istemiştir.

Bu proje, Vatansever profilinin hangi bileşenini doğrudan hedeflemektedir?

- A) Vatandaşlık hak ve sorumluluklarını bilme
- B) Gelişmiş bir devlet bilincine sahip olma
- C) Millî kültürüne ve manevi değerlerine bağlı olma
- D) Türkçeye sahip çıkan olma
- E) Ülke çıkarlarını üstün tutma

3. Maarif Modeli'nde Yetkin ve Erdemli İnsan profilinin on özelliğinden biri olan "Estetik" profilinin alt bileşenleri arasında, "Dengeli bir şekilde davranır, aşırılıklardan kaçınır ve ölçülü bir hayat tarzını benimser" ifadesi hangi bileşene karşılık gelir?

- A) Zarif
- B) Olgun
- C) Güzelliğe duyarlı
- D) Seçici
- E) Ölçülü

4. Bir öğrencinin, ders sırasında öğrendiği bilgileri ve bu bilgileri nasıl öğrendiği, hangi yöntemleri kullandığı gibi hususları içeren düşünce süreçlerini kaydetmesi ve sonrasında bu kayıtları inceleyerek kendi öğrenme yolunu iyileştirmesi bu öğrencinin hangi bütünleşik beceriyi uyguladığını gösterir?

- A) Yorumlama
- B) Yapılandırma
- C) Sentezleme
- D) Yansıtma
- E) Muhakeme

5. Öğrenme-Öğretme Yaşantılarının yapısal bileşenlerinden Ön Değerlendirme Süreci'nin amaçları arasında aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

- A) Öğrencilerin mevcut bilgi ve beceri düzeylerini belirlemek
- B) Öğrencilerin öğrenme çıktı ve beklentilerini anlamak
- C) Öğretim programının içeriğini özelleştirmek
- D) Öğrencilerin mevcut bilgi ve becerileri ile edinecekleri bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturmak
- E) Öğrencilerin öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçlarını belirlemek

Dijital Eğitim Platformu (www.datakpss.com)

Bu kitabı alan her aday, www.datakpss.com dijital eğitim platformunu ücretsiz kullanabilir.

www.datakpss.com adresine üye olduktan sonra "Aktivasyon kodu gir" kısmına kitapta yer alan aktivasyon kodunu girerek aktive edebilir.*

Bu aktivasyon ile;

- 5 Deneme sınavı,
- 1001 Soru çözme,
- Yapay zekâ destekli istatistiksel raporlar alma

gibi birçok özelliğe sahip olacaktır.

Whatsap: 0 (542) 262 03 37

* Kullanım süresi 1 yıldır.

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Telefon: 0 312 384 29 95 - WhatsApp: 0 505 925 57 81

www.datayayinlari.com | bilgi@datayayinlari.com

9 786255 580900